तुषिताः *m.* (pl.) A class of subordinate deities, said to be 12 or 36 in number; तुषिता नाम ते देवा आसन् स्वायम्भुवान्तरे Bhāg. 4. 1. 8.

तुष्ट, -तुष्टिः See under तुष्.

तुष्टः A jewel worn in the ears.

तुष्यः N. of Śiva.

तुस् 1 P. (तोसति) To sound.

तुस = तुष q.v.

तुस्तम् 1 Dust. -2 Husk.

तुह् 1 P. (तोहति) To hurt, to oppress; L. D. B.

तुहिन *a.* [तुह्-इनन् ह्रस्वश्च Uṇ. 2. 52] Cold, frigid. **-नम्** 1 Snow, ice; Pt. 2. 59. -2 Dew or frost; तृणाग्रलग्नैस्तुहिनैः पतद्भिः Ṛs. 4. 7; 3. 15. -3 Moonlight. -4 Camphor. **-Comp. -अंशुः, -करः, -किरणः, -गुः, -द्युतिः, -रश्मिः, -रुचिः,** the moon; Śi. 9. 30; नाभ्यर्थ्यन्ते तुहिनरुचिना चन्द्रिकायां चकोराः Sūkti. 5. 25. -2 camphor. **-अचलः, -अद्रिः, -शैलः** the Himālaya mountain; स्वदेहपरिवेषेण रक्ष्यते तुहिनाद्रिणा Ks. 73. 82; ज्वलितेन गुहागतं तमस्तुहिनाद्रेरिव नक्तमोषधिः R. 8. 54. **-कणः** 1 a dew-drop; Amaru. 54. -2 a snow-flake. **-शर्करा** ice.

तुहिनय् Den. P. To cover with ice; तुहिनयन्सरितः पृषतां पतिः Śi. 6. 55.

तूड् 1 P. (तूडति) 1 To disrespect, contemn. -2 To split.

तूण् I. 10 U. (तूणयति-ते) To contract. -II. 10 Ā. (तूणयते) To fill, fill up.

तूणः [तूण्-कर्मणि घञ्] A quiver; मिलितशिलीमुखपाटलिपटलकृतस्मरतूणविलासे Gīt. 1; R. 7. 57. **-णी** 1 An internal disease by which the anus and the bladder become painfully affected. -2 The indigo plant. -3 A quiver; धनुर्गृहीत्वा तूणी च खड्गं च रुचिरप्रभम् Rām. 7. 75. 9; R. 9. 59; U. 4. 20; Mv. 1. 18. **-Comp. -धरः, -धारः** an archer. **-मुखम्** the cavity of a quiver; स दक्षिणं तूणमुखेन वामं व्यापारयन्हस्तमलक्ष्यताजौ R. 7. 57.

तूणा *f.* A bellows; L. D. B.

तूणिः, तूणीरः, -रम् A quiver.

तूणी The indigo plant.

तूतः The mulberry tree.

तूतकम् Blue vitriol.

तूतुजान *a.* Ved. Quick, eager (क्षिप्र).

तूतुम् *a.* Quick, active; एता विश्वा सवना तूतुमा कृषे Rv. 10. 50. 6.

तूदः The cotton tree. **-दी** N. of a country.

तूपरः Ved. A hornless beast, particularly a goat; तमसा ये च तूपरा अथो बस्ताभिवासिनः Av. 11. 9. 22.

तूबरः 1 A beardless man. -2 A bull without horns. -3 Astringent flavour. -4 A eunuch. **-री** A fragrant earth.

तूय *a.* Ved. Quick. **-यम्** Water.

तूर् 4 Ā. (तूर्यते, तूर्ण) 1 To go quickly, make haste. -2 To hurt, kill.

तूर *a.* 1 Hastening. -2 A courier. **-रा** Speed; अदृश्यतूर्भिः Bhāg. 2. 7. 37.

तूरम् A kind of musical instrument. **-री** A thorn-apple.

तूर्ण, तूर्णि &c. See under त्वर्.

तूर्यः, -र्यम् [तूर्यते ताड्यते तूर्-यत्] A kind of musical instrument; तूर्यघोषैः प्रहर्षितः Ms. 7. 225; Ku. 7. 10. **-Comp. -ओघः** a band of instruments. **-खण्डः, -गण्डः** a sort of tabor.

तूर्यमय *a.* Musical; अयस्तूर्यमयो ध्वनिः Ks. 23. 84.

तूर्वयाण, तूर्वि *a.* 1 Quick, rapid. -2 Overpowering; रक्षो अग्निमशुषं तूर्वयाणम् Rv. 1. 174. 3. -3 (तूर्वि) Superior; वावृधानाय तूर्वये Rv. 9. 42. 3.

तूल् I. 10 Ā. (तूलयते) To fill. -II. 1 P. (तूलति) 1 To ascertain the quantity or weight of. -2 To weigh, measure. -3 To drive out.

तूलः,-लम् [तल्-अच्] Cotton. **-लम्** 1 The atmosphere, sky, air. -2 A tuft of grass. -3 The mulberry. -4 The panicle of a flower or plant. -5 The thorn-apple. **-ला** 1 The cotton tree. -2 The wick of a lamp. **-ली** 1 Cotton. -2 The wick of a lamp. -3 A weaver's fibrous stick or brush. -4 A painter's brush. -5 The Indigo plant. **-Comp. -कार्मुकम्, -चापः, -धनुस्** *n.* a cotton-bow, *i. e.* a bow used for cleaning cotton. **-दाहम्** *ind.* Like cotton (consuming by fire); तूलदाहं पुरं लङ्कां दहतैव हनूमता Mv. 6. 5. **-नाली (लिः)** *f.*, **-नालिका** a thick roll of cotton drawn out in spinning. **-पटिका, -पटी** a cotton quilt. **-पिचुः** cotton. **-पीठी, -लासिका** spindle. **-शर्करा** a seed of the cotton plant. **-सेचनम्** the act of spinning.

तूलकम् Cotton.

तूलिः *f.* A painter's brush. **-Comp. -फला** the silk-cotton tree.

तूलिका 1 A painter's brush; a pencil; उन्मीलितं तूलिकयेव चित्रम् Ku. 1. 32. -2 A wick of cotton either for a lamp or for applying unguents. -3 A mattress filled with cotton, a down or cotton bed. -4 A boaring instrument, probing-rod, -5 An ingot mould.

तूलिनी = तूलिफला above.

तूवर = तूबर q.v.

तूवरक *a.* Unmanly, eunuch.

तृष् 1 P. 1 To be satisfied. -2 To satisfy.